

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Quid fecit Homo. Cap. 11.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

breuiter, sed potenter, doctrina Salomonis, immo spiritus Dei, per Salomonem scripta, qua commoditas sancte viuendi nunc oblata, & multiplex incommodum senectutis tibi proponitur. Memento Creatoris tui in diebus iuuentutis tuae antequam veniat tempus afflictionis, & appropinquant anni, de quibus dicas: Non mihi placent. Detestanda est, obliuio eius qui te ex nihilo condidit, qui nunc te sustentat, & seruat, qui tanta in te beneficia confert, & tua mala dissimulat. Memor esto eius, vt diligas eum, & fideliter seruias ei, ne ad iracundiam ex tua ingratitude pronocatus, te prius desertorem deserat, & sine auxiliis efficacibus derelinquat. Hac autem facies in florida etate, vt pulchritudo & robur eius te ad quendam pulchram virtutem alliciat: sisque ex illis Beatis, qui portauerunt iugum Domini ab adolescentia sua. Nunc cum vires suppetunt, in hanc occupationem salutare incumbere, antequam veniat tempus senectae, quod est tempus magnae afflictionis ob senectutis incommoda, & antequam accedat ad te anni tardiorum & molestiarum pleni, in quibus a rigore disciplinae cessare cogaris. Memor itaque creatoris, & tui ipsius, esto; illius, vt instinctus audias, mandataque custodias: tui vero, ne propriae salutis & perfectionis oblitus bona semper duratura perdas. Hac te cura solliciter, antequam senectus te occupet, antequam tenebrescat tibi Sol, & Lumen, & Luna, & stella, quae caligantibus oculis videre non poteris, nec splendore eorum, quo ad lucem spirituales contemplantiam inciteris, perfui: ante etiam quam reuertantur nubes post pluuiam, & vix vna infirmitate, aut calamitate sopita, aliam iam iam imminuentem aspicias. Eo tempore commouebuntur custodes domus, id est sensus corporis tui, qui ad custodiam dati sunt, vt nimirum per illos tibi caueas a noxiis, & salutaria admittas: commouebuntur autem, quia praeter defectu virum heretani suo male officio fungentur. Nutabunt etiam viri fortissimi, id est, tibiae, & crura, & ossa vniuersa, quae pondus corporis ob debilitatem ferre non poterunt. Tunc otiosa erunt molentes in minuto numero; nam omnes dentes primores, ferrati maxillares, & genuini iam numero facti pauciores, abscedente fame & appetitu comedendi, quasi otio torpescunt. Tenebrescent quoque videntes per foramina, scilicet oculi; nam dum deficit potentiae visuariae acies, vix ad aliquid videndum sufficiunt. O misera etas, in qua clauduntur ostia, tu intellige labia, in platea, id est, in plano faciei sita, quae ex debilitate vocem minus apte formabunt, & os, cuius vnum opus est cibum molere, atque conterere, non validam vocem, sicut antea, sed exilem atque submissam proferet. Somnus fugit a senes, quo membra lassata quiescant, & si aliquando soporatur, ita leuiter dormit, vt ad cuiusuis auicularum cantum sompnus eius abruptatur. Grauantur eius aures, nec iam eas suauis cantilena delectat. E superpetis aliquid mali sibi euenire autumat, & ideo excelsa formidat: & trementi vestigio ambulans etiam in planissima via, non aliter quam in summo discrimine trepidat: Florebit amygdalus, quia caput incanescet: impinguabitur locusta, dum venter superfluis humoribus distendetur, & dissipabitur capparitis, cum ardore concupiscentiae extincto, immo & omni appetitu rerum huius mundi compresso, in nullo iam vsque ad mortem delectabitur. Tandem ibis, o homo, in domum aeternitatis tuae, in locum sepulturae, vbi ad diem vs-

A que resurrectionis quiesces, & plangentibus eonstipaberis. Rumpetur funiculus argenteus candida vita tuae, & recurret vita aurea anima tua in eum, a quo descenderat. Corpus autem non aliter quam hydria super fontem, aut rota super cisternam, confringetur, & nulli vsui, nisi famelicis vermibus, consumendum deputabitur. Reuertetur sane puluis in terram suam, vnde erat, & spiritus redibit ad Deum, qui dedit illum. Si haec ita erunt, & cito erunt, vsquequod piger dormies? Quando consurges de somno tuo? vsquequod tibi illudes, & te ipsum decipies, & in futurum tempus emendationem protelabis? Postea cunctis rebus oblitentibus, nihil poteris; rumpe igitur moras, & nunc ad feruorem te ipsum excita, & viam perfectionis arripe, quando, Deo auxiliante, non parum vales.

B *Quid fecit homo.*

CAPVT XI.

HOMO, non natura nec potestate commendatur, sed actione, dignus premio aut poena censetur. Naturam bonam non ipse sibi elegit, sed Deo donante percepit: defectus ex peccato originali profectos, licet primorum parentum voluntate, in quibus ipse erat, admisit, tamen propria sua voluntate non voluit: potestatem ad aliquid faciendum, aut per naturam, aut per Dei gratiam obtinuit. Quare sicut, non laudatur ex eo quod robustus natus est, nec vituperatur, quia caecus, aut sordidus ex aliquo morbo sit factus, ita nec ex eo quod naturam habeat luteam, aut facultatem pusillam, vituperabilis redditur. At actiones ex libero arbitrio manantes, hominem aut laudatione aut probro dignum efficiunt. Vnusquisque, ait Paulus, propriam mercedem accipiet secundum sui laborem. Et gloria, honor, & pax omni operanti bonum. Et qui parce seminat, parce & metet. Ecclesiasticus quoque de vtriusque operibus ait: Omne opus corruptibile, id est, malitia putridum, in fine deficiet: & qui illud operatur, ibit cum illo. Et omne opus electum, id est studiosum, & bonum, iustificabitur, iustum scilicet declarabitur: & qui operatur illud, honorabitur in illo. Et iterum Paulus: Quoniam qui seminat in carne sua, de carne & metet corruptionem: qui autem seminat in spiritu, de spiritu metet vitam aeternam. Defectus a natura ipsa prognatos quasi inuoluntarij & inuiti sustinemus. Nihil autem eorum, quae inuiti subimus, inquit Basilius, laudabile est, vnde nec vituperabile esse potest. Et bona a natura donata quasi aliena sunt, quae nobis etiam nolentibus aut durant aut fugiunt: opera vero propria sunt cuiuscunque nostrum, quae ex electione facimus, & iam facta, aut libere per odium detestamur, aut per complacentiam reuinemus. Scimus vero, vt ait Gregorius Nissenus, quod nulla vera sit laus, quae eorum, qui laudantur, propria non sit. Iam ergo relinquamus praedicta, quid homo fuerit, quid sit, & quid erit? Item, quid poterit, quid possit, & quid in futurum poterit? quae non ex propria, sed ex aliena voluntate dependent; & actiones eius operaque consideremus, si forte aliquod habeat opus a se profectum in quo possit gloriari.

Inuestigandum est autem primo quid homo

1. Cor. 5.
8.
Rom. 1.
10.
2. Cor. 9.
6.
Eccles. 14.
10.
Galat. 6.
8.
Basil. in
Psalm. 114.
Nissen de
vita Gre-
go. Thau-
mat.

Eccles. 7.
30.

Luc. 15.
13.

Gen. 4.
10.

Deuter. 32. 15.
Psal. 72.
27.

Isaia 55.
9.

fecerit? Ad quam questionem responder Salomon: Solu modo hoc inueni, quod fecerit Deus hominem rectum, & ipse se infinitis miscuerit questionibus. O quam diuisa imino & quam opposita sunt, quod Deus & quod homo fecit? Deus hominem fecit, homo se destruxit. Deus fecit hominem rectum, rectitudine naturali perfectum, gratia auctum, donis cumularum, suo creatori subiectum. Homo rectitudinem naturalem perdidit, gratiam abiicit, dona dissipauit, & ab amantissimi patris domo recessit. Ecce filium prodigum, adolescentem stultum, iuuenem insipientem, qui accepta sua portione substantiae, peregre profectus est in regionem longinquam, & ibi dissipauit substantiam suam, viuendo luxuriose. Recessit ille a Deo, qui summum bonum est, & accessit ad peccatum, & amplexatus est illud, quod summum malum est. Abiit a domo paterna, a tranquillissimo innocentiae statu, in miseram & foeculentam regionem peccati, qua nihil est a Deo alienius, nihilque longinquius. Res omnes locali distantia a Deo non distant, cuius potentia seruantur, cuius prouidentia reguntur, cuius immensitate continentur. Hac autem distantia peccatum a Deo disiungitur, quoniam cum nulla res sit, aut sola bonitatis priuatio, non adest illi Deus, sed ab eo, tamquam ab hoste sua bonitatis, separatur. At res distant a Deo distantia perfectionis, quia illa finitam perfectionem habent, limitibusque contentam; Deus vero infinitam, & nullis terminis clausam. Sed peccatum magis distat, quia nulla perfectione pollet, nulla perfectio est, sed perfectionis abiectio. Tadem est alia oppositionis distantia, secundum quam quia lux tenebris opponitur, ab eis distare dicitur; & hac ratione nulla creatura distat a Deo, quoniam a Deo non dissentit, sed illi tota naturae conditione subiicitur. Solum peccatum hoc modo distat a Deo, quia bonitatis eius odor, sanctitatis hostis, legis prauicator. Nihil est ergo peccato longinquius. In hanc regionem funestam & horridam abiit pater noster Adam, & omnis homo, ut contentus in eo, cum legem sibi impositam fregit, & gustum pomi uentri diuino mandato praeposuit. Sicut vacca lasciuens declinauit: & quasi auis auolauit, abcessit omnis gloria eius, omnis nempe splendor, & pulchritudo, quae illi data fuerat a partu, & ab utero, & a conceptu, nam statim, post pauca nimirum horas, aut sequenti die post diem creationis suae, aut saltem post octo dies (ut quibusdam placet) innocentiam, & gratiam dilapidauit. Dereliquit Deum factorem suum, & recessit a Deo salutari suo: & quia scriptum est: Ecce qui elongant se a te, peribunt. Et ipse perit, & omnes nos filios suos perditioni subiicit. Abiit denique in regionem longinquam, quia ingressus est viam suam, eam scilicet, quam propriis uiribus potest conficere (& haec non est alia quam via mortis & peccati) inter quam & viam Domini chaos magnum firmatum interiaceret. Nam vox Domini est per os Isaiae pronuntiata: Sicut exaltantur caeli a terra, sic exaltatae sunt viae meae a uis uestris, & cogitationes meae a cogitationibus uestris. Sicut similitudinem dicit, quam uerbis humanis solemus audire, sed quae hac longinquitate nullo modo ad plenum explanet. Nam inter caelum & terram magna profectio distantia est, sed tamen finita, quam Astrologi per millia leucarum metiri praesumunt, at inter viam Domini, & viam hominis; inter iustitiam & peccatum infinita distantia est, ex eo quod illa non Deo iungit, hoc uero ab illo, atque adeo ab omni bono disiungit.

Hoc est primum opus, quod fecit homo, a Deo

A recessisse, & ad peccati regionem properasse: secundum uero huic proximum fuit, quia dissipauit substantiam suam, quam de manu benigni patris acceperat, viuendo luxuriose. Hoc non est aliud quam illud Salomonis: Et ipse se infinitis miscuit questionibus. In quas enim miseras, in quas perplexitates ac difficultates homo non cecidit, postquam se a Deo per peccatum separauit? Audi nunc fontes & origines harum questionum, vel potius audi actiones hominis, egregias sane illas, quibus statim post suam formationem incubuit, & sibi ac nobis infelicitatem attulit. Interrogas, Quid fecit homo? Audi igitur quid fecit! Naturam laetit, diuitias abiicit, gratiam perdidit, merita dissipauit, animam occidit, & in Dei offensam incurrit. Visne adhuc audire quid amplius fecit? Infirmum uoluit, mendicantem amauit, foeditatem dilexit, poenae reatum contraxit, animam diabolo subdidit: & Deum hostem acquisiuit. O insignia gestata, o egregia facinora parentum nostrorum, quorum gratia superbire, & efferri debeamus! Sed de singulis aliquid dicendum est, ut uilitas hominis pateat, & omnis superbia retundatur.

Quid fecit homo? Naturam laetit. Intellectus nonne ad naturam pertinet? sed intellectum per ignorantiam excacauit. An non stultus, & insipientis factus est, qui comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis? Quam fuit sententia Altissimi in Nabachodonosorem prostrata? Nonne quoddam more bellae, septem annis per campos desertaque discurreret? Ita sane. Eiciet te, inquit, ab hominibus, & cum feris bestiarum erit habitatio tua, & fenum ut bos comedes, & rore caeli infunderis. Idem in homine per peccatum stulto, & belluino, impletum est. Eum diuina indignatio e domo regia, in qua ut rex potentissimus habitabat, nempe de paradiso voluptatis, eiecit. Inter bestias & feras commorari, immo inter media uitorum bestialium monstra habitare cepit: feno, id est uilissimis rerum terrenarum desideris pastus est, & caeli iniuriis expositus. Stultus plane factus est ille, qui audiens uocem Domini Dei deambulantis in paradiso post meridiem, in oculis eius, qui omnia cernit se uoluit abscondere: qui ausus est magis poenam quam culpam timere: qui non erubuit culpam suam in fecinam sibi foeciam refundere. Voluntas similiter ad naturam spectat: hanc autem peccando, & ab eo quod rectum est, auerit, & ad malum inclinauit, adeo ut dicatur: quia sensus, & cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua. Illa, quae ad Deum amplexandum, & caelestia diligenda, creata est, terrenis amore inhaeret, & iniquitatem amplectitur. Sed & appetitum naturalem homo a rationis & rectitudinis loro dissoluit, ac propterea cetera quaedam indomita, & numquam iugum experta, omnia perambulat, & licita atque illicita concupiscit. Haec pars hominis est uelut Ephraim vitula docta diligere trituram, quae uidelicet iugum diuinae legis excussit, & labores causa voluptatum adipiscendarum assumptos dilexit. Numquamque prauam consuetudinem ad terrena & noxia inhiandi dimittit, donec Dominus gressibus gratiae suae transeat super pulchritudinem ac ceruicostatem colli eius, & supra tumentes eius motus ascendat. Tandem corpus suum mortalitati subdidit, & se posterisque suos legi moriendi subiicit: nam per unum hominem peccatum in hunc mundum intrauit, & per peccatum mors.

Psal. 113.

Daniel. 4.
22.

Gen. 3. 8.

Gen. 2. 11.

Psal. 10.
11.

Rom. 5.
12.

Quem

Deus
Tom. II

Quemadmodum ergo amens furore amentiae percitus se ipsum pugnis ferit, & vnguibus suas carnes dilacerat: ita homo per peccatum quali amens effectus, animam suam corpusque percussit, & naturalium honorum integritatem splendoremque detraxit.

Quid adhuc fecit homo? Diuitias amisit. Illum ditavit Deus, cum regem constituit super orbem uniuersum, cum dominum cunctorum animalium fecit, cum omnibus visibilibus rebus proposuit. Sed audiamus ex ore Laetantij hoc dominium hominis super omnia, & quam ob causam illi fuerit attributum. Fecit, inquit, ergo Deus mundum propter hominem. Hoc qui non videt, non multum distat a pecude. Quis caelum suspicit nisi homo? Quis solem? Quis astra? Quis opera Dei miratur, nisi homo? Quis colit terram? Quis ex ea fructum capit? Quis nauigat mare? Quis pisces, quis volatilia, quis quadrupedes habet in potestate, nisi homo? Cuncta igitur propter hominem Deus fecit: quia vsui hominum cuncta celsere. Recte ergo videntur Philosophi: sed illud, quod sequitur, non viderunt, quod ipsam hominem propter se fecerit. Erat enim consequens & necessarium, & piam: vt cum hominis causa tantam operam molitus sit, cum tantum illi honoris, tantum illi potestatis tribuerit, vt dominetur mundo; homo agnosceret Dominum tantorum beneficiorum auctorem, qui fecit mundum propter ipsum, & ei cultum, & honorem debitum redderet. Hoc ergo dominium perdidit homo, cum a Deo desciuuit, & se ipsum ac nos ad miseram & extremam pauperatatem redegit. Nam postquam peccauit, non more regis, sed coloni vilissimi, terram coluit, & vomere duricie eius subegit, vt vitae huic mortali consuleret. Animalia sibi inimica sensit, & ab ipsis, aut in se, aut in posteris vulnera morsisque sustinuit. Ceterae res illum tamquam Dei hostem auersatae sunt, eique quasi iniuriae seruiunt, adeo vt indignierint in hoc suo labore consolari. Hoc quippe indicant illa verba Pauli: Vanitati creatura subiecta est non volens, sed propter eum, qui subiecit eam in spe: quia & ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis in libertatem gloriae filiorum Dei. Ambrosius certe, & Chrysostomus, hunc locum non tantum de homine, sed de omnibus aliis visibilibus creaturis interpretati sunt. Vanitati igitur omnis creatura subiicitur, quoniam vanum est, quod suum finem non assequitur, & creaturae ex parte suo sine frustrantur. Factae fuerunt, vt seruiant amico Dei, & quia homo a Deo recessit, famulantur inimico. Nolentes subiiciuntur, quoniam vellent, si optio illis daretur, potius peccatorem, ac Dei hostem perimere, quam ei aliquod obsequium deferre. At seruiunt homini, propter imperium illius summi Dei, qui subdidit illas, cuius imperium nec audent, nec possunt detrectare. Haudquaquam autem seruiunt sine spe: veniet enim tempus cum homo liberatus a corruptione peccati, & translatus in dignitatem filij Dei, ipsas creaturas liberabit; quia iam non iniuriae hostibus Dei, sed libenter filiis eius, haeredibusque, deseruient.

Homo igitur, cuius culpa omnes creaturae ab ipso defecerunt, se ipsum pauperem fecit. Propter eius peccatum [posuit Deus flumina in desertum, & exitus aquarum in sitim, Terram fructiferam in saluginem a malitia inhabitantium in ea.] Propter peccatum, inquam, exsiccauit flumina, obturauit fontes, & terram sterilem instar salinarum infrugiferam fecit, vt homo, panis & aquae, quibus omnia

A ad corpus necessaria signantur, penuriam & indigentiam sentiret. Quod si pauperes, laboribus, & atuminis, & sudore vultus sui panem ex terra a se seminata colligunt, & aquam pro vibus suis, ceruicibus impositam vehunt; in idem malum incidit rex iste orbis ad mendicitatem redactus, qui fame impellente compulsus est terram in sudore vultus sui colere, & aquam, si non pecunia, at labore comparare. Haec demum primi nostri hominis paupertas, fuit paupertate Iob sine vlla comparatione infelicior; quoniam haec ab illa processit: hanc naturalis necessitas, illam culpa intulit: haec in ipso Iob se continuit, illa ad posteros omnes Adae manauit: haec, probrosa non fuit, quia ad probationem data: illa, ignominiae plena, quia ad puniendam culpae grauitatem immissa. Beato Iobo sine causa insultabant reges, & Tobiae vitam parentes & cognati absque eius demeritis irridebant: at Adamum mendicitate percussum angeli & creaturae omnes merito sublanabant, quoniam illi miseriam non eum natura necessitas subdidit, sed iniquitas sponte admissa, subiecit.

B Et quid amplius fecit homo? gratiam perdidit gemmam illam pretiosissimam amisit, amicitiam cum Deo, felicitatis semen, a se reiecit. Magnum fortasse fuit bonum pro quo tantum pretium impendit? Nequaquam; sed pro pomo vno, immo & pro buccella ex vno pomo gustanda, gratiam obtulit virtutes, spiritus sancti dona, & ius ad caeleste regnum, offerre non timuit. O fornicator, o profane plusquam Esau, qui propter vnam escam vendidit primitiua sua, tu autem non pro vna esca, sed pro escu vnius pomi primogenium tuum, non terrenum, sed caeleste commutasti. Ille fornicator, quia contra voluntatem patris plures uxores idolis seruientes accepit: tu fornicator in septuplum, quia reluctante Dei voluntate, pluribus superbiae, gulae, & inobedientiae, nequitis adhaesisti. Ille profanus, quia ius primogeniturae, quo sacerdotium, res sacra, continebatur, vendidit: tu multis partibus magis profanus, qui sacerdotalem & regiam aeternae patriae dignitatem, gratis & sine vlllo pretio dilapidasti. At forte parens noster magna deceptione deceptus est, & falsis promissionibus inescatus? Non: sed malitiose in barathrum tanti mali coniectus. Adam, inquit Paulus, non est seductus. Non ignorantia deliquit non passione pelliciente mandatum fregit, sed malitia suadente peccauit. Visum illi fuit vtile, pro vno pomo, & pro auiditate dominandi, iactui aleae tantam bonorum copiam exponere. Lufit, aleam iecit, & omnem suam pecuniam perdidit, seque in lacum peccati deiecit.

C Pergis inquirere, quid fecit homo? sua merita dissipauit. Modico illo innocentiae tempore quas non diuitias acquisiuit? In Deum magno seruiore credidit, caelestem beatitudinem, & media ad illam consequendam sperauit. Deum ex toto corde, ex tota anima, & ex tota mente dilexit, eius mandatis obedire proposuit, creatorem suum profunde adorauit, res Ecclesiae futuras raptus in extasem contemplatus est; proximum, scilicet Euam, amauit, ex praeepto Domini coniugium iniuit, coniux factus virginitatem in pretio habuit, munus suum gubernandi mundum, incepit, nomina animalibus indidit, & plurimas alias virtutum actiones elicit. Vniuersa merita haec vno illo Adae peccato fuerunt mortificata, & nisi Deus illum crexisset, manifestent omnino destructa. Et quemadmodum mercator, qui in nau i onerata omnes suas opes recondidit, si in

Laet.
epitom.
diuinar.
insistit.
cap. 10.

Roman.
8. 21. 22.
Ambros.
ibid.
Chrysost.
homil.

Psal. 106.
33. 34.

Tobie 2.
15.

Hebrae.
2. 15.

1. Timot.
2. 24.

furgat saeva tempestas, qua navis hinc inde iactata fluctibus obruatur, omnia, quae multis annis magno labore quaesierat, vno momento perdit: ita primus ille parens noster, suasionem coniugis, quasi dira tempestate iactatus, sua merita perdidit, & nudus ad divinae miserationis litus exiit. In eo impletum est, quod de quolibet imitatore ipsius scripsit Amos: Et peribit fuga à veloce, & fortis non obtinebit virtutem suam, & robustus non saluabit animam suam. Et tenens arcum non stabit, & velox pedibus suis non saluabitur, & ascensor equi non res nudus fugiet in illa die.] Velox erat Adam, quem non affectus immoderati grauebant; fortis, quem iustitia roborabat; ascensor equi, qui corpus suum sine difficultate regebat, optimis indumentis indutus, quem virtus multiplex operiebat. Hic autem in illa die peccati sui miserabiliter cecidit, & nudus ac omnibus bonis spoliatus aufugit.

Amos 2.
14-15.16.

1. Cor.
vint. 15.
22.

4. Reg. 6.
29.

Psal. 105.
37.38.

Ambros.
in Psal.
37. versu
1.

Fecitne aliquid amplius homo: Et quidem. Nam animam suam occidit, quae licet quo ad naturam immortalis sit, tamen tunc Deo moritur, cum ab eius amicitia separatur. Ingens malum est vitam istam mortalem profundere, quanto maius malum vitam aeternam peccato perdidisse, & animam morte culpae iugulasse? Illam vitam nemo volens amittit, hanc primus parens sciens & volens contempsit, utque in se morti locum daret, imprudens amisit. At si se solum occidisset, non esset forte mirabile, sed & se ipsum, & nos suos filios occidit. Sicut in Adam, inquit Paulus, omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur.] Vt quemadmodum Christus est initium vitae spiritualis; ita Adam initium mortis spiritualis omnium hominum agnoscatur. Quam atrox, & ignominiae plenum fuit illud facinus, quo mulier Hebraea tempore famis proprium filium interfecit, & coxit, & sibi, ac alteri mulieri comedendum apposuit: Sed ignominiosius fuit peccatum Adae, qui non tempore famis, sed summae abundantiae, non unum tantum filium, sed omnes ex eo nascituros occidit, & ex eis non alteri homini, sed diabolo infestissimo hosti, quasi convivium fecit, dum eos ipsius dominationi subdidit. Crudeles illi, qui immolauerunt filios suos, & filias suas daemoniis. Et effuderunt sanguinem innocentem, sanguinem filiorum suorum, & filiarum suarum, quas sacrificauerunt sculptilibus Chanaan.] Sed crudelior iste, quoniam non corpus, sed animam suam, & filiorum suorum, diabolo per peccatum tradidit, & à Deo tam procaci iniquitate recessit.

Quid mirum si postremum opus hominis numeremus, quod in Dei offensam incurrit? Qui enim tanta mala fecit, quidni Deum ad iram & indignationem provocet? Hoc autem extremum, & ingens esse malum, certum est. Nam sicut ex misericordia Dei omnia bona hominis procedunt; ita ex ira Dei tamquam ex ea, quae iuste peccata punit, omnia hominis aduersa procedunt. Irascitur ille, non quia passione moueatur, qui est impatiibilis, sed quia ad modum irati penas pro peccatis infligit. Non Deus passioni pareat, inquit Ambrosius, ut irascatur, cum sit impatiibilis, sed quia vindicat, videtur irasci. Nobis hoc videtur, quia ipsi cum commotione vindicare consueuimus.] Si ergo homo Domini indignationem meruit, non magnum est, quod tam multas penas, & calamitates nobis filiis suis quasi ex testamento reliquerit. Haec est hereditas nostra, quae ab illo accepimus, cui cedere, licet velimus, non sinimus, & ideo tantis quotidie malis cruciamur. Vide nunc, o homo, opera patris tui, sed vide potius quid in illo fecisti. Deum

offendere, animam perdere, mortem aeternam lucrari. Deus festinanter in te innumera bona contulit; tu festinanter ea perdidisti: ille magna liberalitate aedificauit, tu incredibili prodigalitate destruxisti: ille te ad suam familiaritatem exulit, tu ex illa sine villo metu cecidisti. Vade nunc, & de tuis parentibus gloriari, & pro eorum recte factis ad elationem ascendere, ut à Deo magis elongeris. Accedet homo ad cor altum, inquit, Dauid, & exaltabitur Deus.] Accede tu ad cor altum, assume cor superbum, ut Deus exalteretur, ut à te fugiat, ut loque conatus irrideat. Quod si hoc noxium esse iudicas (& tunc sapienter iudicas) te ipsum non tantum nunc sed semper peccatorem agnosce, qui in illo primo parente tuo iniqua gessisti, & omnia mala, quae patris, es ipse commertus.

Psal. 63.
7.

Luc. 3.
7.

Math.
23.33.

Genes. 4.
2.

Eccles. 17.
7.8.

Genes. 3.
8. & 12.

Quid facit homo?
CAPVT XII.

Si filij horum parentum sumus, qui haec, quae sunt dicta, fecerunt, & ita aduersus Dominum & eius legem insurrexerunt, quo nomine vocari possumus, & quo nobilitatis titulo insigniti? An non aptissime ad nos dicentur illa verba Ioannis Baptista, quibus turbas compellebat: Genimina viperarum quis ostendit vobis fugere à ventura ira?] Immo & illa Domini Saluatoris, quae in idem recidunt: Serpentes, genimina viperarum, quomodo fugietis à iudicio gehennae?] Filius viperarum est, & filius serpentis, serpens. Si filij serpentis sumus, id est, peccatoris, quo ad esse naturale attingit: si filij viperarum, id est, peccatricis, qui in nos virus peccati vomuerunt, an à peccato immunes erimus? An opera nostra, quae facimus, non similia erunt operibus, quae illi fecerunt? Ergo ex operibus illorum possumus actionum nostrarum qualitates venari. Opera autem parentum nostrorum, post lapsum, duplici genere continentur: quaedam erant naturalia, quibus mortalitati seruebant, & vitam hanc calamitosam utcumque seruabant. De his dicitur in Genesi: Fuit Abel pastor ouium, & Cain agricola.] Si enim filij parentum suorum munera officiaque suscipiunt, non aliud esset officium Adae quam terram colere, oues pascere, & terrenis hisce functionibus occupari. Alia erant moralia, quorum altera bona erant, altera mala. De bonis illud Ecclesiastici intelligitur: Posuit oculum suum Deus super corda illorum, id est, proximorum parentum, [ostendere illis magnalia operum suorum, ut nomen sanctificationis collaudent, & gloriari in mirabilibus illius, ut magnalia enarrant operum eius;] & alia, quae ibi sequuntur. De malis vero dicitur in Genesi, quod protoparens noster post primum illud superbiam, & inobedientiam peccatum, abscondit se à facie Domini, & excusauit se, ac peccatum suum in Euam reiecit. Et quantum verum sit, toto vitae suae tempore nullum aliud lethale peccatum praeter illud primum commisisse, sed apud Theologos constitutum est leuia multa perpetrasse. Ad haec eadem genera possumus vnuerfas actiones nostras reuocare, & in eis multa intuenimus, quae nostram utilitatem ostendunt.

Si opera naturalia spectemus: quid facit homo nisi mutabilitati & corruptibilitati seruire? Certè non tota, arduior vitae pars in his abiectis operibus occupatur, ut corpus istud corruptibile aliquo saltem breui tempore ab omnimoda corruptione, quae in tempore mortis est asseruata, vindicetur. Iam manducamus, iam bibimus, iam dormimus,

iam

De BAZ
Tom. II